

PROJEKT

EESTI NSV ENTSÜKLOPEEDIA
MÄRKSÕNASTIK

KEHAKULTUUR JA SPORT

LIIGIKIRJASTUS
JULGUSTAMINE

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS

TALLINN 1964

Käesoleva märksõnastiku koostamisest võtsid osa «Eesti NSV entsüklopeedia» ühiskondliku kehakultuuri ja spordi teadusliku osakonna liikmed F. Kudu (osakonna juhataja), V. Lenk, E. Mõttik, E. Mäepalu, A. Tiik, H. Valgmaa ja A. Viru

Märksõnastik sisaldab 398 artiklit kogumahuga 163 350 täheruumi, neist 72 biograafiat 20 150 täheruumi

Märkused ja ettepanekud käesoleva märksõnastiku kohta palutakse saata «Eesti NSV entsüklopeedia» toimetusele aadressil: Tallinn, Pärnu mnt. 10, Eesti Riiklik Kirjastus, entsüklopeedia toimetus.

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

Энциклопедия Эстонской ССР
Проект словника по физкультуре и спорту
На эстонском языке
Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

ERK «Eesti NSV entsüklopeedia» toimetus

Toimetaja A. Saar
Tehniline toimetaja Ü. Laul
Korrektor M. Tihane

Ladumisele antud 13. V 1964. Trükkimisele antud 23. V 1964. Paber 60 × 90, 1/16. Trükipoognaid 0,5. Arvestuspoognaid 0,49. Trükiarv 500. MB-03572. Tellimise nr. 4068.

Hans Heidemanni nim. trükikoda, Tartu, Ülikooli 17/19. II

Tasuta

- aerutamine 800
akadeemiline sõudmine 1500, J
akrobaatika 800
akvalang 200
allveesport 800
alpinism 1000
amatöörspord 400
atleet 200
autoralli 400
autosport 800
aumeistersportlane 200
avang 300
biomehaanika 500
bobisõit 300
brass 100
bädminton → sulgpall 50
citius, altius, fortius 200
derbi 150
dress 100
džiudžitsu 600
džoki 150
«Dünamo» (spordiühing) 400
edetabel 200
edevõistlus → võistlussüsteemid 50
eelvõistlus → võistlussüsteemid 50
eeskäelöök 200
Eesti NSV. Kehakultuur ja sport
(kompleksartikli osa) 2500
epee → vehklemine 50
espadron → vehklemine 50
estafett 100
ettur 100
fiiberteivas 200
finaalvõistlused 100
finiš 100
florett → vehklemine 50
galopivõistlused → ratsasport 50
gambiit 150
geim 150
glisser 100
golf 400, J
gümnaastika → võimlemine 50
heited → kergejõustik 50
helveskaal → võistluskaalud 50
hipodroom 150
hommikuvõimlemine 400 (kleebisel
harjutuste kompleks koos tootmis-
võimlemisega)
hüpe 200
iluisutamine 800, J
jahimajand 300
jahilaskmine 500
jahindusklubi 200
jahisport (küttimine) 600
jahisõit → ratsasport 50
jahtklubi → purjesport 50
jalgpall 2000, B
jalgrattasport 2000, J
joll 150
jooks 200
jähoki 1000, J
jähupall 600
jähupurjetamine 800, J
jähurajasõit 300
«Jõud» (maanoorte spordiühing) 400
jõuharjutused 800
kaasaegne viievõistlus 1000
kabe 600
kalasport 600
«Kalev» (ENSV ametiühingute spordi-
ühing) 500
kanuu → aerutamine 50
karting 500
keeglimäng → veeremäng 50

- kehakultuur 1500
 kehakultuurikollektiiv 300
 kehakultuuriõppeasutused 400
 kehakultuurlaste päev 200
 kehakultuuri- ja spordiorganisatsioonid 2000, B
 kehaline ettevalmistus 400
 kehaline kasvatus 400
 kehalise kasvatused instituut 600
 kehaline täiuslikkus 300
 kehalised võimed 500
 kelgusport 300
 kergejõustik 4000, J 7 kleebisel, B
 keskmaajooks → kergejõustik 50
 ketšid 100
 kettaheide → kergejõustik 50
 kiirjooks 200
 kiirlaskumine → mäesuusatamine 50
 kiirusutamine 1500, J
 kiirusharjutused 600
 kolmikhüpe → kergejõustik 50
 korvpall 1000
 kriket 300
 kross (→ ka murdmaajooks) 300
 kukk-kaal → võistluskaalud 50
 kurnimäng 300
 kuningas (males) 100
 kunstiline võimlemine 1000, J
 kuulitõuge → kergejõustik 50
 kärbeskaal → võistluskaalud 50
 kvalifikatsioonivõistlused → võistlusüsteemid 100
 käik (käimine) 200
 käsik (hantel, võimlemisvahend) 100
 Kääriku (spordibaas) 800, J
 köievedu 200
 kümnevõistlus → mitmevõistlus 50
 langevarjusport 400
 laskesport 800
 lauatenis (pingpong) 600
 lauatenis → tennis 50
 lennusport 500
 liigutusvilumus 400
 liikumismängud 300
 lipp 100
 liuväli 100
 «Lokomotiiv» (spordiühing) 150
 lödvestusharjutused 400
 lõpp (finiš) 100
 lõppmäng → male 50
 lähe (start) 150
 maadlus 2000, B
 maahoki 300
 maailmameister 1200 (loetletakse eestlastest maailmameistrid)
 maavõistlus 200
 mailer 200
 male 3000
 maneež 150
 maraton 300
 matkasport 800
 mats 100
 matt (males) 100
 meistersportlane 500
 meistikandidaat 200
 meistrivõistlused 200
mens sana in corpore sano 300
 mitmevõistlus 500
 mootorisport (motosport) 1000
 motodroom 150
 mudellennundus 400
 mudelism 500
 murdmaajooks 300
 mäesuusatamine 500
 naelkingad 150
 nokaut → poks 50
 «Noorus» (spordiühing) 400
 oda 100
 odavise → kergejõustik 50
 olümpiaad 100
 olümpiakomitee 600
 olümpiamängud (ülevaade antiik- ja kaasaja olümpiamängudest; tuuakse ka eestlastest olümpiavõitjate loetelu) 3600
 orienteerumispport 600
 ortopeediline võimlemine → ravikehakultuur 50
 osavusharjutused 400
 OVTK → «Valmis tööks ja NSVL kaitseks» 100
 paarisharjutused 100
 paarissõit → iluuisutamise 50
 paindhoolaud 150

- painduvusharjutused 400
 pall 300
 palling 200
 parter 100
 partii 100
 patt (males) 150
 pesapall 600
 pikamaajooks → kergejõustik 50
 piljard 200
 pingpong → lauatennis 50
 poks 800
 polo 300
 poolfinaal → võistlussüsteemid 50
 poolraskekaal → võistluskaalud 50
 professionaalsport 300
 purilend 400
 purjejaht 700, J
 purjesport 800
 rabak 100
 ragbi 400
 rahvuslikud spordialad 600
 rahvusvahelised spordiliidud 1500
 ralli → autosport 50
 rahvaste spartakiaad, NSV Liidu 400
 rapiir → vehklemine 50
 raskejõustik 200
 raskekaal → võistluskaalud 50
 ratsahobune 500
 ratsasport 800, J
 ratsastaja 200
 ratsu 100
 raund 100
 ravikehakultuur 800
 rebimine → tõstesport 50
 referii → spordikohtunik 50
 regatt → purjesport 50
 reket 100
 rekord (tuuakse tähtsamate rekordite tabel ja loetelu eestlastest maailma- ja Euroopa rekordi püstitajatest) 1500
 riistvõimlemine 300
 rulluisutamine 200
 rööbaspuud → võimlemisriistad 50
 salto 150
 sambomaadlus 400
 serv → palling 50
 sett 100
 sihtvõimlemine 300
 skiff 150
 skuuter 500, J
 slaalom 700, J
 soojendusvõimlemine 300
 spagaat 100
 «Spartak» (üleliiduline spordiühing) 400
 spartakiaad 600
 spinning 200
 spordiajakirjandus 700
 spordiajalugu 500
 spordibaas 300
 spordieetika 300
 spordiehitus 1000, B, J (kleebis koos spordiinventariga)
 spordiföderatsioon 1000
 spordifüsioloogia 2000, B
 spordiinventar 300
 spordiklassifikatsioon 500
 spordiklubi 300
 spordikohtunik 300
 spordikool 300
 spordimeditsiin 2000, B
 spordimängud 300
 spordipsühholoogia 500
 sporditehnika 500
 spordivigastus 200
 spordiväljak 200
 spordiühing (vt. ka Eesti NSV Spordiühingute ja organisatsioonide Liit) 1000
 sport 1500
 sportlik võimlemine 2000, J, B
 sprint 200
 spurt 200
 staadion 600, J
 staier 200
 start → lähe 50
 stopper 150
 sulgpall (bädminton) 800, J
 surumine → tõstesport 50
 suurmeister (males) 400
 suusavarustus 800
 suusahüppemägi 600
 suusamääre 400

suusatamine 3000, J, B (J kleebisel)
svertpaat 150
sõudesport 200
sõerada 200
süst → aerutamine 50
šahh (males) 150
tagakäelök 200
takistusjooks 200
takistusriba 200
taliolümpiamängud 1000, B
tandemsõit 200
tasakaaluharjutus 400
teatevõistlus 300
teeneline meistersportlane 500
teeneline sporditegelane 300
telk 800, J
tennis 2000, J, B
tootmisvõimlemine (virgutisvõimle-
mine) 400 (J kleebisel koos hommiku-
võimlemisega harjutuste kompleks)
traavivõistlused 200
trampoliin → paindhoolaud 50
treener 300
treening 2000, B
trekisõit → jalgrattasport 50
tšempion 100
turism (→ ka matkasport) 200
turismibaas 300
turniir 200
tõkkejooks → kergejõustik 50
tõstekang 200
tõstesport 800
tõukamine → tõstesport 50
tähesõit 200
«Tööjõureservid» (spordiühing) 200
uisud 200
ujula 200
ujumine 3000, J, B
ujumisbassein 200
vabaharjutus 200
vabasõit → iluuisutamine 50
«Valmis tööks ja NSV Liidu kaitseks»
(VTK-kompleks) 400
vangerdus 100
vanker 100
varbsein 150
varjupoks 200
vasaraheide → kergejõustik 50
vastupidavusharjutus 400
veemootorisport 600
veepall 600
veeremäng 500
veeslaalom 300
veespordijaam 200
veesport 250, J
veesusatamine 150
vehklemine 1000, B
velodroom 100
velotuur 300
venitusharjutus 200
vetelpääste 200
vettelhüpped 800, J
vibusport 300
vigur 100
VTK → «Valmis tööks ja NSVL kait-
seks» 100
võimla 100
võimlemine, võimleja kehaasendid 1300
(kleebised koos hommik- ja tootmis-
võimlemisega)
võimlemislinnake (välivõimla) 100
võimlemismängud 200
võimlemisriistad 300
võimlemissüsteemid 1000, B
võistleja 100
võistlus 200
võistluskaalud 700
võistluskeeld 200
võistlusmäärused 200
võistlussüsteemid 1000, B
võrkpall 800
välkturniir → võistlussüsteemid 50
väravpall 800
vöömaadlus 150
õngesport → kalasport 50
ühiskondlik spordiinstruktor 200
ületreenitus 400

Biograafiad

- Abel, Erna, suusataja 200
Aberg, Aleksander, maadleja 300
Aljohhin, Aleksandr, vene maletaja 500, P
Antson, Ants, kiirusutaja 300
Botvinnik, Mihhail, nōukogude maletaja 500, P
Björnsten, Elli, soome naisvõimlemise koolkonna rajaja 300
Bukh, Niels, taani võimlemiskoolkonna rajaja 300
Brummel, Valeri, nōukogude kergejõustiklane 300
Capablanca, José kuuba maletaja 250
Coubertin, Pierre, kaasaegsete olümpiamängude ellukutsuja 500
Englas, August, maadleja 300
Euwe, Max, hollandi maletaja 150
Hackenschmidt, Georg, raskejõustiklane 300
Hakulinen, Veikko, soome suusataja 300
Jahn, Friedrich, saksa võimlemiskoolkonna rajaja 300
Kalamees, Aleksander, kehakultuuripedagoog ja teoreetik 200
Keres, Paul, maletaja 600, P
Kivistik, Elmar, mitmekordne maailmameister laskmises 200
Klein, Martin, esimene eestlasest olümpiavõitja 250
Kolehmainen, Hannes, soome kergejõustiklane 300
Kotkas, Johannes, maadleja 500, P
Kree, Evald, tennisetreener 200
Krestovnikov, Aleksei, nōukogude spordifüsioloog 300
Kudu, Fred, kergejõustikutreener 250
Kukk, Artur, spordiorganisaator 250
Kullam, Ilmar, korvpallur 200
Kuts, Vladimir, nōukogude kergejõustiklane 300
Latõnina, Larissa, nōukogude võimleja 300
Lesgaft, Pjotr, vene kehakultuuriteoreetik 300
Lasker, Emanuel, malemaailmameister 250
Ling, Per Henrik, rootsi võimlemisüsteemi rajaja 300
Lipp, Heino, kergejõustiklane 500, P
Leius, Toomas, tennisist 200
Lokotar, Gustav, maailmameister laskmises 250
Lossman, Jüri, maratonijooksja 200

Lurich, Georg, maadleja 600, P
Lüütsepp, Valve, korvpallur 200
Martin, Johannes, kergejõustiklane ja kiiruisutaj
Meriväli, Enn, laskur, teeneline treener 200
Mõtlik, Erich, ujuja ja sporditeoreetik 300
Naarits, Edgar, teeneline treener 250
Nei, Ivo, maletaja 200
Neuland, Alfred, tõstja, olümpiavõitja 300
Novikov, A., nõukogude sporditeoreetik 200
Nurmi, Paavo, soome jooksja 300
Ozolin, Nikolai, nõukogude sporditeoreetik 200
Otsa-Višnjova, Maret, korvpallur 200
Owens, Jessy, USA kergejõustiklane 300
Palm, Aleksander, esimese eesti spordiühingu rajaja 300
Palusalu, Kristjan, maadleja 300
Parre, Feliks, suusataja ja pedagoog 300
Petrosjan, Tigran, nõukogude maletaja 300
Pihkala, Lauri, soome sporditeoreetik 200
Puusepp, Edgar, maadleja ja maadlustreener 200
Pärnakivi, Hubert, kergejõustiklane 200
Ranniku, Maaja, maletaja 200
Rull, Ernst, maailmameister laskmises 300
Rünk, Aleksander, võrkpallur, treener 300
Selg, Hanno, olümpiavõitja kaasaegses viievõistluses 200
Smõslov, Vassili, nõukogude maletaja 200
Sule, Gustav, kergejõustiklane 300
Zatopek, Emil, kergejõustiklane 300
Tal, Mihhail, nõukogude maletaja 200
Ter-Ovanesjan, Igor, kergejõustiklane 300
Toomsalu, Ruudi, kergejõustiklane, sporditeoreetik 300
Tomson, Johannes, mootorisportlane, treener 250
Tyrš, Miroslav, tšehhi võimlemissüsteemi rajaja 300
Tšukarin, Viktor, nõukogude võimleja 200
Tšutšelov, Aleksander, purjesportlane, olümpiavõitja 200
Veeťousme, Erich, kergejõustiklane 200
Vlassov, Juri, raskejõustiklane 200
Voog-Indrikson, Ulvi, ujuja 200

A

25888

KEHAK. YA SPORT

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 01016738 7